

2

HASTA/YARALININ VE OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

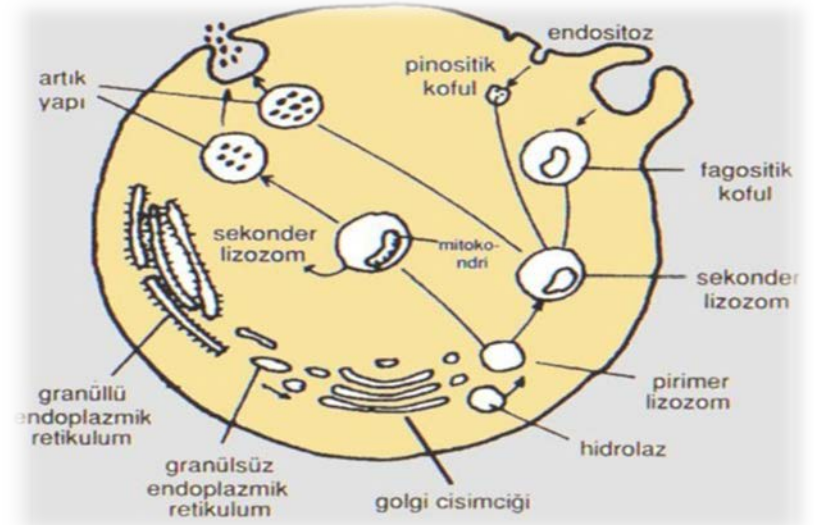

İNSAN VÜCUDUNU TANIMANIN ÖNEMİ

İlk yardım sağlıkla ilgili uygulamalar içerdiğinden ilk yardımcının insan vücudunun yapısı ve işleyişi konusunda temel kavramları bilmesi gerekir.

İNSAN VÜCUDUNU OLUŞTURAN YAPILAR

HÜCRE: İnsan vücudunun en temel yapı taşıdır.

İNSAN VÜCUDUNU OLUŞTURAN YAPILAR

DOKU: Hücre gruplarından oluşur.

ORGAN: Çeşitli doku tipleri kendine özgü görevleri olan organları oluşturur.

SİSTEM: Kendine özgü görevleri olan organların oluşturduğu vücut yapılarıdır.

İNSAN VÜCUDUNU OLUŞTURAN SİSTEMLER

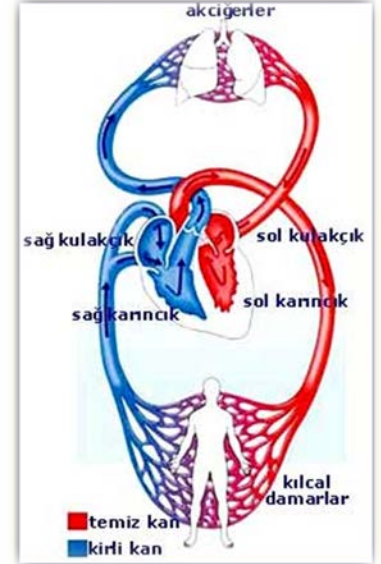
- ◆ Dolaşım sistemi
- ◆ Solunum sistemi
- ◆ Sinir Sistemi
- ◆ Hareket Sistemi
- ◆ Boşaltım Sistemi

DOLAŞIM SİSTEMİ

Vücutun ihtiyacı olan oksijeni, besini, hormonları , pıhtılaşma ve koruyucu elemanları hücrelere taşımak ve toplamakla görevlidir.

Üç Yapıdan Oluşur:

- ◆ KALP
- ◆ DAMARLAR
- ◆ KAN

DOLAŞIM SİSTEMİ

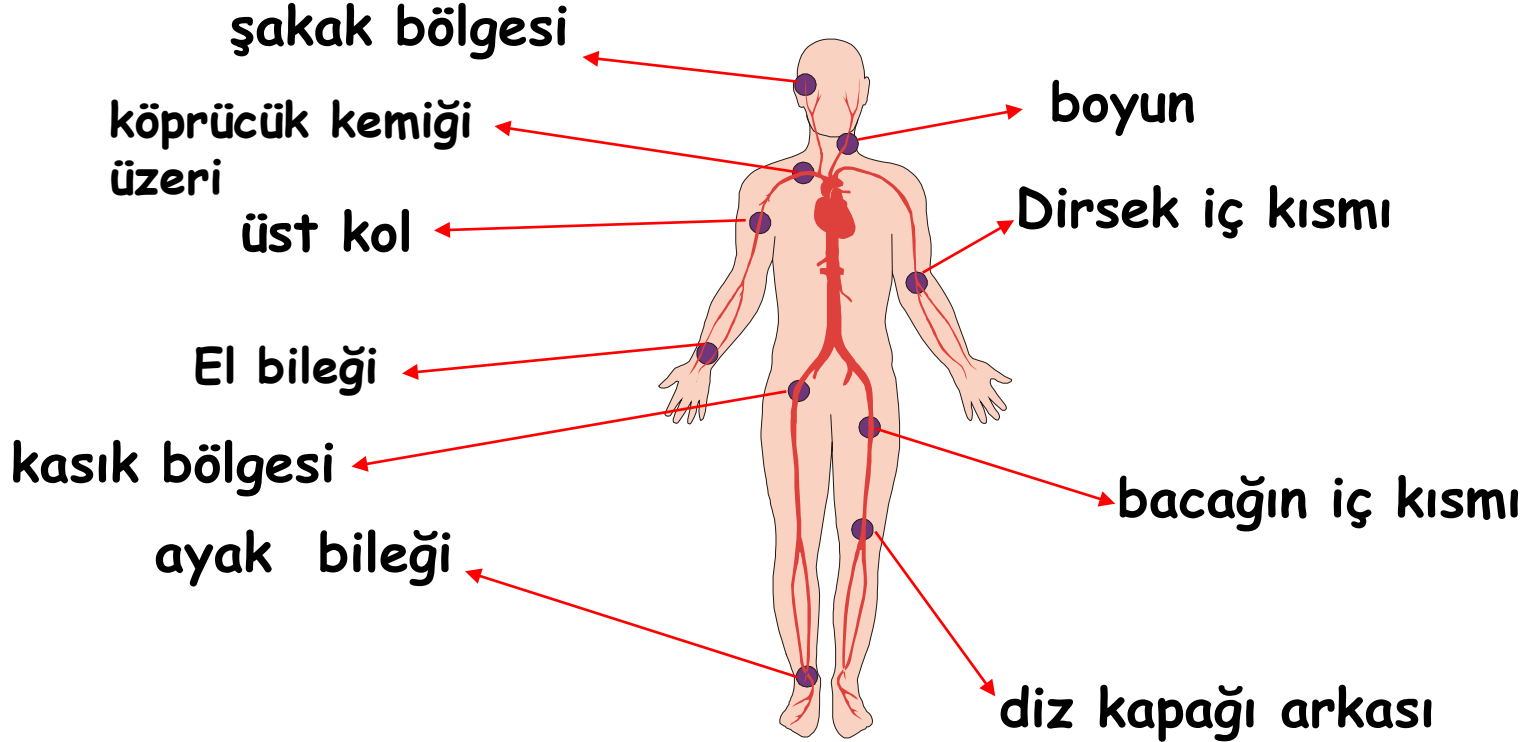
KALP ; Göğüs kafesinin ortasında bulunur ve iki bölümden oluşur . Kalpten damarlar aracılığı ile kanı vücuda pompalar. Kalp atımlarının atardamara yaptığı basınca nabız denir.

Yetişkinde dakikada nabız sayısı.....:60-100

Çocuklarda dakikada nabız sayısı.....:100-120

Bebeklerde dakikada nabız sayısı.....:100-140

VÜCUTTAKİ NABIZ NOKTALARI

DOLAŞIM SİSTEMİ

- ◆ Kan Damarları:
- ◆ Atar Damar
- ◆ Toplar Damar
- ◆ Kılcal Damar

KAN

- ◆ Dolaşım sistemi içinde bulunur. Oksijen ve diğeri besleyici öğeleri hücrelere taşır ve hücre atıklarını toplar. Yetişkin bir kişide ortalama 4-5 litre kan bulunur.

DOLAŞIM SİSTEMİ

Kanın Vücuttaki görevleri ;

- ◆ Oksijen ve besin öğelerinin taşınması (taşıma)
- ◆ Vücut sıcaklığını koruma (ısı ayarlama)
- ◆ Vücudu iç ve dış enfeksiyonlara karşı koruma (savunma)
- ◆ Kanamanın durdurulması (pıhtılaşma)

SOLUNUM SİSTEMİ

- ◆ Vücutun ihtiyacı olan oksijeni (O₂) alıp zararlı karbondioksiti (CO₂) dışarı atar. **İki bölümden oluşur;**

SOLUNUM YOLU

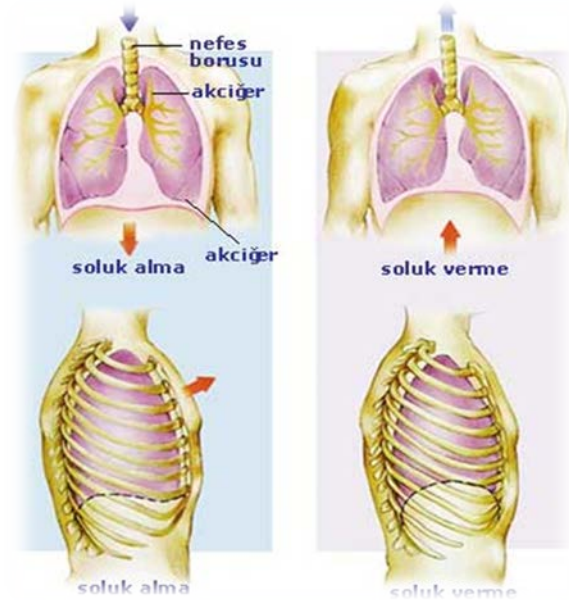
- ◆ AĞIZ - BURUN
- ◆ BURUN BOŞLUĞU
- ◆ YUTAK
- ◆ DAMAK
- ◆ SOLUK BORUSU

AKCİĞERLER

- ◆ BRONŞLAR
- ◆ BRONŞCUKLAR

SOLUNUM SİSTEMİ

- ◆ Solunum Sayısı
- ◆ Yetişkin 12-20/dk.
- ◆ Çocuk 20-25/dk.
- ◆ Bebek 20-25 üzeri/dk.

SİNİR SİSTEMİ

- ◆ Kafatası kemiği içine yerleşmiş olan beyin, beyincik, omurilik soğanı sinir sistemini oluşturan organlardır.
- ◆ Sinir sistemi algılama, anlama,
- ◆ hareketlerin uyumu ve dengesi
- ◆ solunum ve kalbin çalışmasını kontrol eder.
- ◆ SİNİR SİSTEMİ YARALANMALARINDA FELÇ VEYA ÖLÜM GERÇEKLEŞEBİLİR!!!

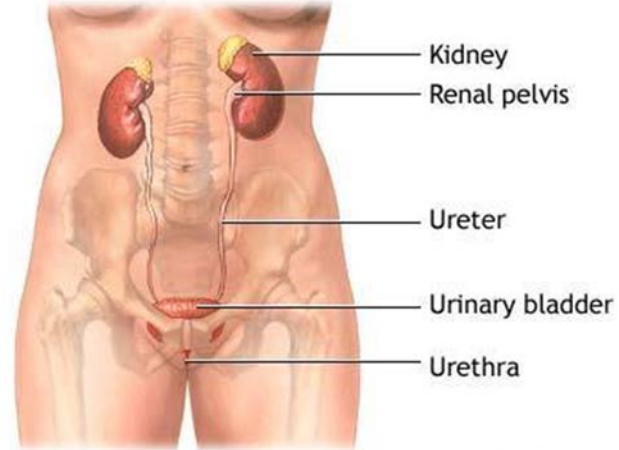
HAREKET SİSTEMİ

- ◆ Vücutun hareket etmesini desteklenmesini sağlar ve koruyucu görev yapar.
- ◆ HAREKET SİSTEMİ ;
- ◆ Kemikler (206)
- ◆ Eklemler
- ◆ Kaslar

BOŞALTIM SİSTEMİ

- ◆ Kanı süzerek gerekli maddelerin vücutta tutulması, zararlı olanların atılması görevini yaparak vücutta iç dengeyi korur.
- ◆ Böbrek
- ◆ İdrar borusu
- ◆ İdrar kesesi
- ◆ İdrar kanalı

YAŞAM BULGULARI

- ◆ Bilinç durumu
- ◆ Normal bir kişi kendisine yöneltilen bütün uyarılara cevap verir. Hasta yaralının bilinç düzeyi yaralanmanın türü ve ağırlık derecesinin göstergesidir.
- ◆ Bilinç düzeyi
- ◆ Bilinç Yerinde : Tüm uyarılara cevap var.
- ◆ Bilinç Kapalı : Hiçbir uyarana cevap yok.

VÜCUT ISISI

- ◆ Normalde koltuk altından ölçülmelidir
- ◆ Yetişkin bir insanın vücut sıcaklığı **36,5°C**'dir. Vücut ısısının normal değerinin üstünde olması **yüksek ateş** normal değerinin altında olması **düşük ateş** olarak ifade edilir.
- ◆ **41-42°C** de hayati tehlike başlar.
- ◆ **34,5°C** ve altındaki durumlarda da hayati tehlike görülür.
- ◆ **31°C** altı ölümcüldür.

KAN BASINCI

- ◆ Kalbin kasılma ve gevşeme anında damar duvarına yaptığı basınçtır. Kalbin kanı pompalama gücünü gösterir.
- ◆ Normal kan basıncı değeri;
- ◆ Büyük tansiyon için 100-140 mmHg,
- ◆ Küçük tansiyon için 50-90 mmHgdir.

**HASTA YARALININ
İLK VE İKİNCİ
DEĞERLENDİRMESİ**

HASTA YARALININ İLK DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

- ◆ BİLİNÇ DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ
- ◆ **Yetişkin ve çocuklarda bilinç kontrolü;**
- ◆ Omuzlarından dokunarak ve seslenerek,
- ◆ **Bebeklerde bilinç kontrolü;**
- ◆ Bebeğin ayak tabanına vurulması ile yapılır.

HASTA YARALININ İLK DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

A

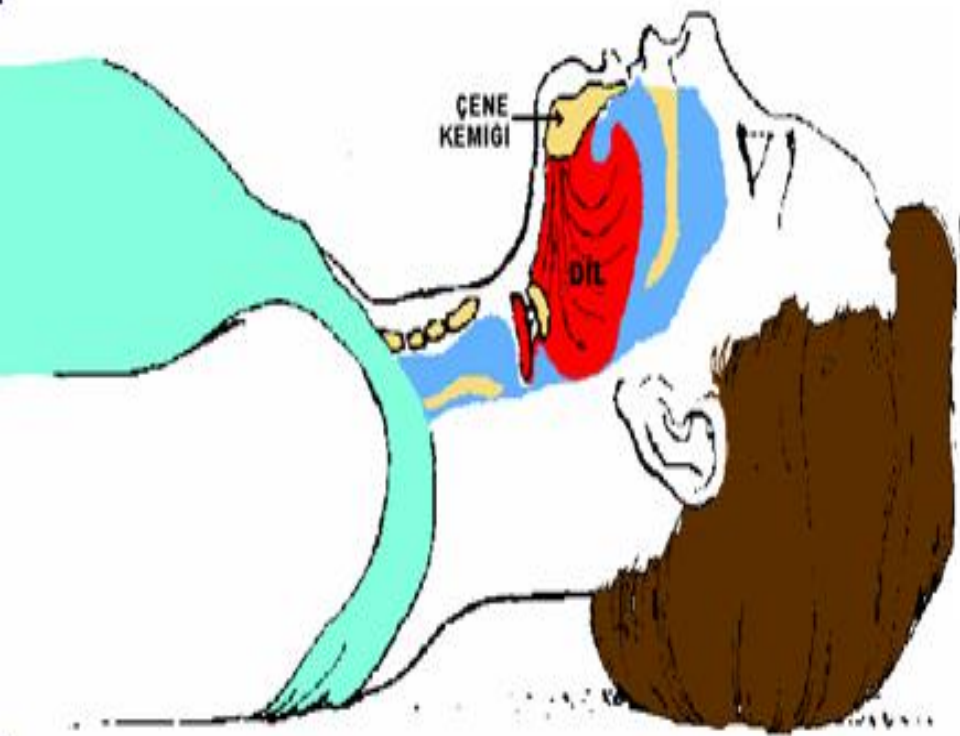
B

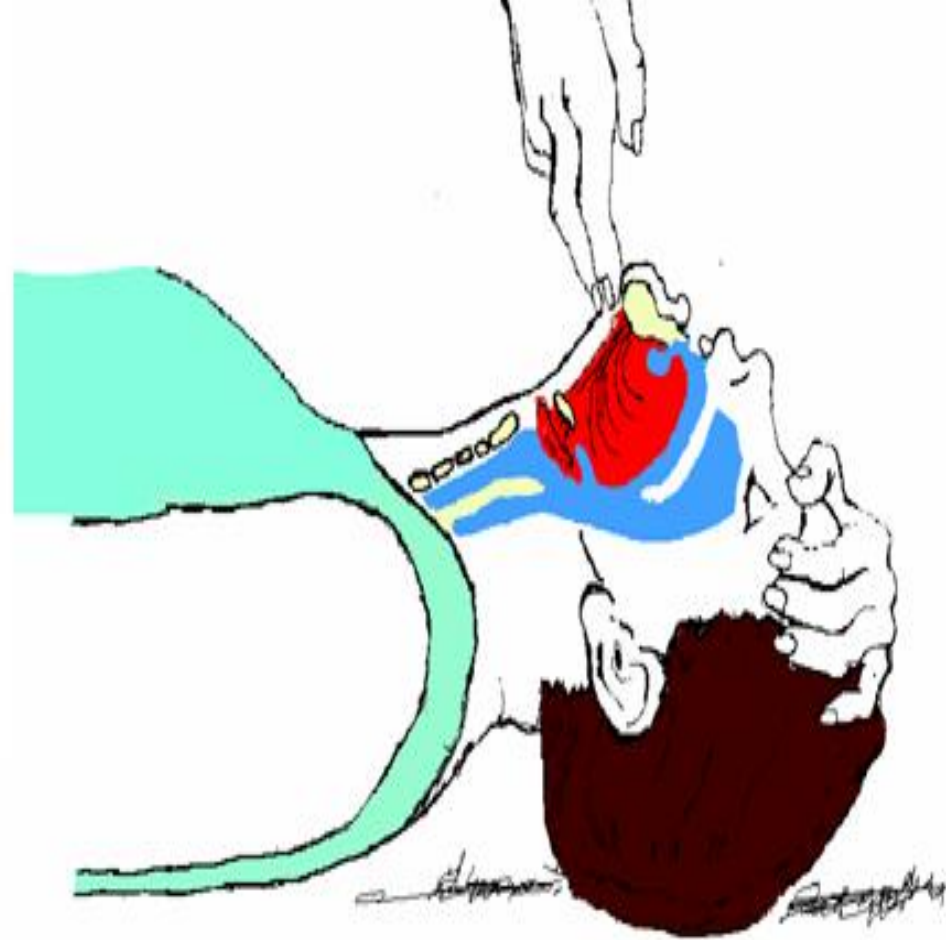
HASTA YARALININ İLK DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

A - Solunum yolu açıklığının sağlanması (AIRWAY)

- ◆ Hasta yaralının ağız içi kontrol edilerek yabancı cisim varsa temiz bir bez aracılığı ile çıkarılmalıdır.
- ◆ Bir el hasta yaralının başına konarak diğer elin iki üç parmağı ile çene tutularak baş geriye doğru itilip baş-çene pozisyonu verilir.

BİLİNCİ KAPANMIŞ KİSİDE SOLUK YOLUNUN DİL İLE TIKANMASI

BAŞ MÜMKÜN OLDUĞUNCA GERİYE YATIRILIR

HASTA YARALININ İLK DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

B- Solunumun değerlendirilmesi (BREATHING)

◆ İlk yardımcı hastanın göğsüne bakacak şekilde yan çevirerek yüzünü hasta yaralının ağızına yaklaştırıp bak-dinle-hisset yöntemiyle solunum yapıp yapmadığı 10 sn süreyle değerlendirir.

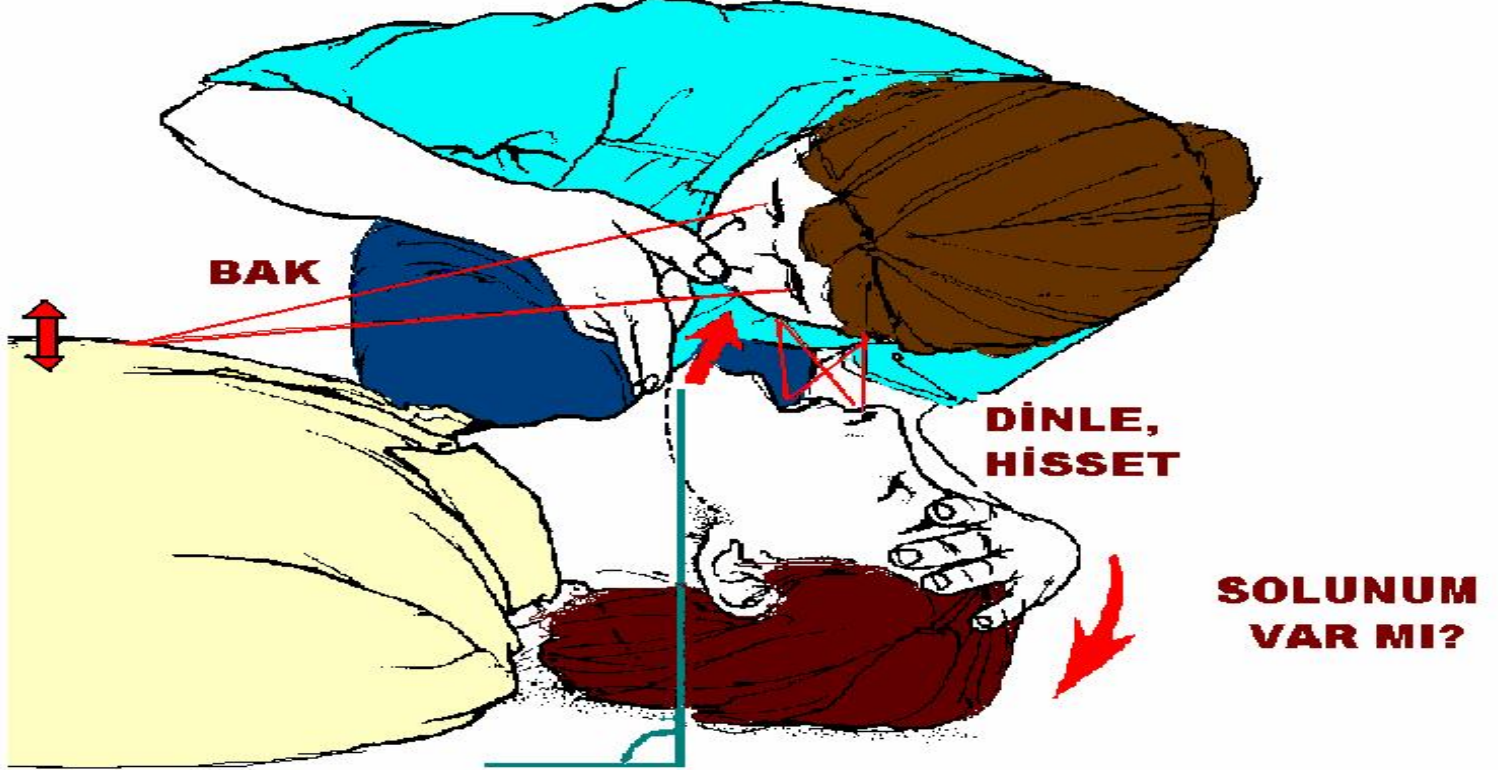
◆ Solunum hareketini gözler

◆ Solunum sesini dinler

◆ Yanağında hasta yaralının nefesini hissetmeye çalışır

**SOLUNUM YOKSA DERHAL
KURTARICI SOLUNUM
UYGULAMASINA BAŞLANIR**

Bak – Dinle – Hisset Yöntemi

Bu yöntemi uygulama süresi 10 saniyedir.

HASTA YARALININ İLK DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

- ◆ DİKKAT !!!
- ◆ Bilinç kapalı, solunum yoksa derhal Temel Yaşam Destegine
- ◆ (Suni Solunum-Gögüs Basısı) başlanır.

“

- ◆ İlk değerlendirme ile hasta yaralının **yaşam belirtilerinin varlığı güvence altına alındıktan sonra** İlk Yardımcı İkinci Değerlendirme aşamasına geçerek baştan aşağı muayene yapar.

HASTA YARALININ İKİNCİ DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

GÖRÜŞEREK BİLGİ EDİNME

- ◆ Kendini tanıtmaya,
- ◆ Yaralının ismini öğrenme
ve ismiyle hitap etme,
- ◆ Hasta yaralının endişelerini
gidererek rahatlatma
- ◆ Olayın mahiyeti , koşulları
- ◆ Kişisel özgeçmişi
- ◆ En son ne yediği
- ◆ Alerjisi olup olmadığı
sorularak öğrenilir.

BAŞ MUAYENESİ

- ◆ Bilinç düzeyi anlama ve algı vb.
- ◆ Saçlı deri, baş ve yüzde yaralanma morluk vb. var mı?
- ◆ Kulak ve / veya burundan sıvı, kan geliyor mu?
- ◆ Ağız içinde yabancı madde olup olmadığı kontrol edilir.

BOYUN MUAYENESİ

- ◆ Ağrı , Hassasiyet
- ◆ Şişlik , şekil bozukluğu araştırılır.
- ◆ Aksi ispat edilinceye kadar boynun zedelenmesinden şüphelenilmelidir !!!
- ◆ AĞRI VARSA İŞLEM HEMEN DURDURULUR

GÖĞÜS KAFESİ MUAYENESİ

- ◆ Solunum sayısı ritmi ve derinliği kontrol edilir.
- ◆ Saplanmış cisim, açık yara, Şekil bozukluğu, morarma, kanama , hafif baskıyla ağrı hissedilip hissedilmediği
- ◆ Göğüs kafesi genişlemesinin normal olup olmadığına bakılır,
- ◆ Bel boşluğundan yararlanılarak sırt kısmı da ellerle kontrol edilir.

KARIN BOŞLUĞU MUAYENESİ

- ◆ Saplanmış cisim, açık yara, şişlik, şekil bozukluğu, morarma, kanama, ağrı, duyarlılık olup olmadığı,
- ◆ Karın yumuşaklığının normal olup olmadığına bakılır.
- ◆ Eğer karın kısmı sert ve gerginse iç kanama olabilir.
- ◆ Daha sonra eller bel tarafına kaydırılarak muayene edilmeli ardından kalça kemiklerinde de aynı araştırma yapılarak kırık,yara vb etkiler araştırılmalıdır.

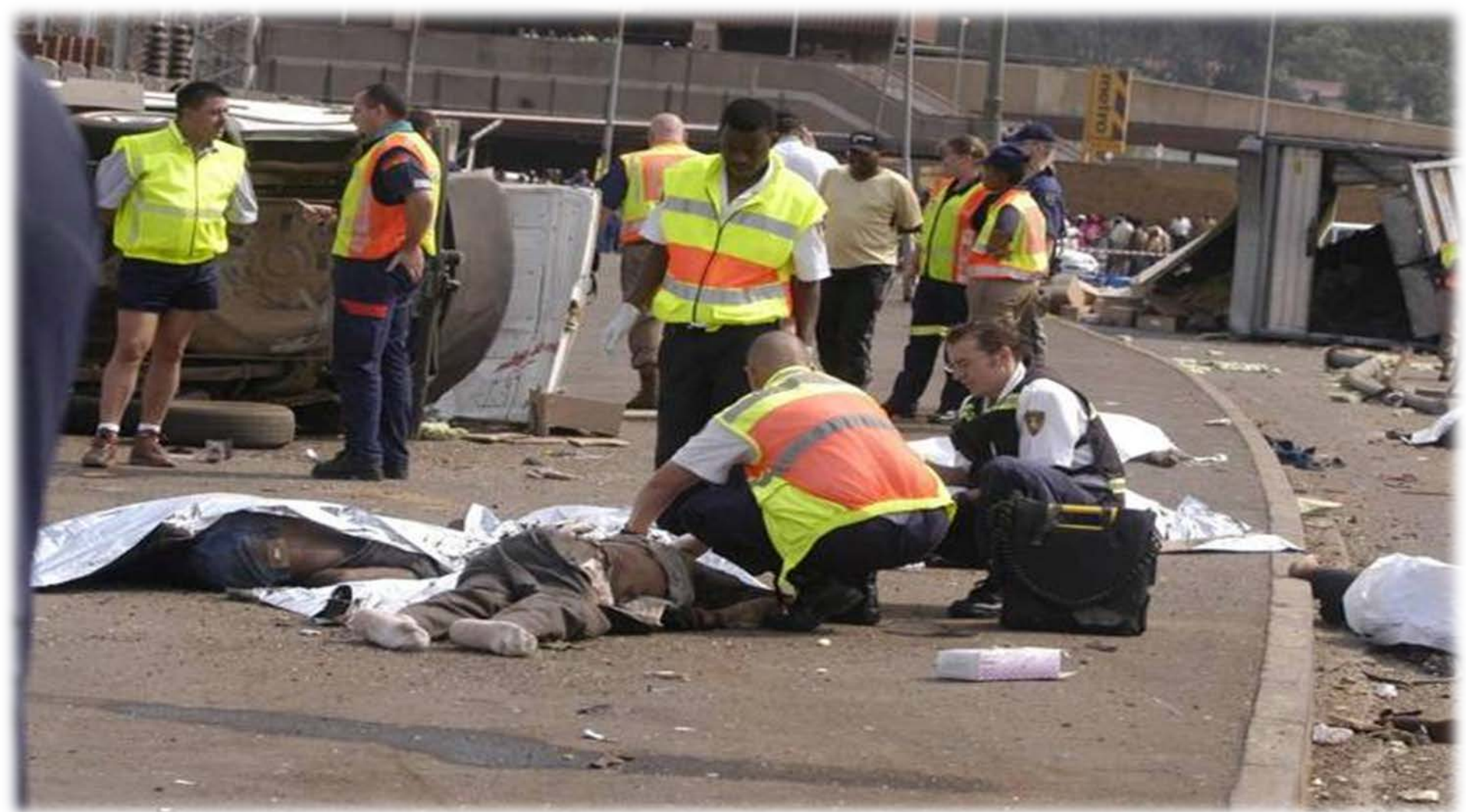

KOL VE BACAKLARIN MUAYENESİ

- ◆ Kuvvet - his kaybı, ağrı, şişlik, şekil bozukluğu işlev kaybı, kırık olup olmadığına bakılır.
- ◆ Nabız noktalarından nabız kontrolü yapılır.
- ◆ En son olarak yaralının el ve ayaklarının hareket ve his kontrolü yapılır.

**OLAY YERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

AMAÇ

- ◆ Tekrar kaza olması riskini ortadan kaldırmak , Olay yerindeki yaralıların sayısı ve türlerini belirlemek

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- ◆ Kazaya uğrayan araç mümkünse güvenli bir alana alınmalıdır
- ◆ Olay yeri görünebilir biçimde üçgen reflektörler kullanılarak işaretlenmelidir
- ◆ Meraklı kişiler olay yerinden uzaklaştırılmalıdır

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- ◆ Kazaya uğrayan aracın kontak anahtarı kapatılmalıdır.
- ◆ Sigara içilmemelidir ve içilmesine izin verilmemelidir.
- ◆ Hasta yaralılar yerlerinden kıınıldatılmamalıdır.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

Gaz varlığı söz konusu ise;

- ◆ Zehirlenmelerin önlenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.
- ◆ Gaz tüpünün vanası kapatılmalıdır.
- ◆ Ortam havalandırılmalıdır.
- ◆ Kıvılcım oluşturacak ışıklandırma veya çağrı araçlarını kullanımına izin verilmemelidir.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- ◆ Hasta yaralılar yaşam bulguları yönünden değerlendirilmelidir.
- ◆ Hasta yaralılar kırık ve kanama yönünden değerlendirilmelidir.
- ◆ Hasta yaralılar sıcak tutulmalıdır.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- ◆ Bilinç kapalı olan hasta yaralıya ağızdan hiçbir şey verilmemelidir.
- ◆ Tıbbi yardım istenmelidir.
- ◆ Hasta yaralının yarasını görmesi engellenmelidir.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- ◆ Hasta yaralının ve olay hakkındaki bilgiler kaydedilmelidir.
- ◆ Yardım ekibi gelene kadar olay yerinde kalınmalıdır
- ◆ Hasta yaralının endişeleri giderilmeli , nazik ve hoşgörülü davranılmalıdır.